

Mjölby-, Boxholms- och Ödeshögs kommun, Miljönämnden 2024-05-28

§ 42

Diarienummer: MN-2024-1178

Remiss avbetänkandet Rätt frågor på regeringens bord

Bakgrund

Ödeshögs kommun tillhör en av remissinstanserna för betänkandet Rätt frågor på regeringens bord – en ändamålsenlig regeringsprövning på miljöområdet, del 1 och 3 (SOU 2024:11). Miljönämnden lämnar synpunkter för kommunen

Remissvaren ska ha kommit in till Klimat- och näringslivsdepartementet senast den 31 maj 2024.

Regeringsprövningsutredningens uppdrag är att se över regeringens roll på miljöområdet i olika avseenden. Det övergripande syftet är att utreda regeringens roll som överinstans på vissa delar av miljöområdet och att se över processen för regeringens tillåtlighetsprövning enligt 17 kap. miljöbalken. I uppdraget ingår det alltså att överväga både om regeringens roll i vissa avseenden ska minska och om regeringen i andra avseenden tvärtom bör få ökade möjligheter att ta över miljöprövningen.

Sammanfattning

Föreslagna förändringar

1. Prövning av överklaganden om områdesskydd och terrängkörning:

- **Nuvarande:** Regeringen prövar vissa överklaganden av beslut om områdesskydd enligt 7 kap miljöbalken (MB) och terrängkörnings-förordningen.
- **Förändring:** Mark- och miljödomstol (MMD) ska pröva dessa överklaganden istället för regeringen.

2. Tillståndsprövning i Sveriges ekonomiska zon:

- **Nuvarande:** Regeringen prövar frågor om tillstånd till vissa verksamheter och åtgärder enligt lagen om Sveriges ekonomiska zon.
- **Förändring:** Utredningen föreslår att ansökningar om tillstånd till verksamheter enligt 5 § lagen om Sveriges ekonomiska zon ska handläggas i MMD samt att MMD även ska pröva frågan om Natura 2000-tillstånd för samma verksamhet. När domstolen handlagt ärendet ska den med eget yttrande lämna över det till regeringen för prövning av om tillstånd kan ges.

3. Regeringens prövning av tillstånd enligt miljöbalken:

- **Nuvarande:** Regeringen prövar idag de mål enligt MB som MMD, Naturvårdsverket eller Havs- och Vattenmyndigheten finner rör ett annat allmänt intresse av synnerlig vikt än de miljöintressen balken syftar till att främja.
- **Förändring:** MMD:s möjlighet att lyfta prövning till regeringen kvarstår. Förvaltningsmyndigheternas möjlighet att initiera en regeringsprövning tas bort. Regeringen får inte på eget initiativ överta prövningen av ett mål.

Forts §42

4. **Process för ärenden som får tillåtlighetsprövas av regeringen:**

- **Nuvarande:** Regeringen kan enligt 17 kap 3 § MB förbehålla sig prövningen av om en verksamhet eller åtgärd ska tillåtas.
- **Förändring:** Myndigheters och kommuners skyldighet att underrätta regeringen begränsas. Underrättelse ska ske senast vid den tidpunkt som anges för yttrande i kungörelse av en ansökan i första instans. Regeringen får inte fatta beslut om förbehåll att pröva tillåtligheten efter att första instans meddelat dom eller beslut i frågan.

5. **Undantag från Miljökonsekvensbedömnings-direktivet:**

- **Nuvarande:** Miljökonsekvensbedömnings (MKB)-direktivet kräver tillstånd och miljökonsekvensbedömning för verksamheter och åtgärder som kan antas medföra en betydande miljöpåverkan bland annat på grund av deras art, storlek eller lokalisering. MKB-direktivet ger vissa möjligheter till undantag från dessa krav.
- **Förändring:** Ny prövningsordning i miljöbalken för snabb och effektiv tillståndsprövning. Regeringen kan undanta verksamheten eller åtgärden från kraven på specifik miljöbedömning efter ansökan. Ansökan ska ges in till länsstyrelsen och innehålla uppgifter om hur verksamheten tillgodoser ett allmänt intresse. Regeringen prövar frågan om undantag.

Syftet med de föreslagna bestämmelserna är att skapa en särskild process, ett "snabbspår", för sådana tidskritiska verksamheter eller åtgärder där det finns behov av en särskilt snabb prövning och där undantag enligt MKB-direktivet är motiverat.

Undantag enligt MKB-direktivet avser inte undantag från de materiella kraven enligt de regelverk som en verksamhet eller åtgärd ska prövas mot. Även i en undantagssituation krävs därför alltid ett tillräckligt underlag för att kunna göra en bedömning av om och hur kraven i de materiella bestämmelserna kan uppfyllas.

Möjligheten till undantag, artikel 1.3 i MKB-direktivet, gäller verksamheter eller åtgärder som enbart avser försvaret eller beredskapen vid civila olyckor och kriser. Mot bakgrund av de föreslagna kriterierna för undantag är det enligt utredningens bedömning sannolikt att ansökningar om undantag kommer att avse verksamheter eller åtgärder som bedöms angelägna ur ett försvars- eller olycks- och krisperspektiv, där det dessutom kan vara av nationell betydelse att de snabbt kommer till stånd. Ansökningar om undantag kan dessutom i många fall avse verksamheter och åtgärder som kräver sådana avvägningar mellan olika intressen att också den senare tillståndsprövningen ändå skulle ha skett hos regeringen enligt nuvarande 21 kap. 7 § MB eller enligt de förslag som utredningen har lagt fram. Av dessa skäl bedömer utredningen att varken länsstyrelsen, någon annan förvaltningsmyndighet eller mark- och miljödomstolen utgör ett mer lämpligt alternativ än regeringen för att pröva frågor om undantag.

Forts § 42

Beslutsunderlag

- Remissmissiv KN2024-000755
- Betänkande SOU 2024:11
- Tjänsteskrivelse: Rätt frågor på regeringens bord, med diarienummer MN-2024-1178-2

Beslut

1. Miljönämnden gör bedömningen att flera av förslagen i betänkandet verkligen kan leda till en ändamålsenlig regeringsprövning på miljöområdet.
2. Miljönämnden håller med om utredningens bedömning om att en del av förslagen förutsätter att resurser omfördelas till Sveriges Domstolar.
3. Miljönämnden tillstyrker att undantag från kraven på miljökonsekvensbeskrivning tillåts i krissituationer. Det är dock viktigt att dessa undantag begränsas till krissituationer. En alltför summarisk prövning kan påverka den lokala miljön eller hälsoskyddet negativt och leda till irreversibla skador på dricksvatten, känslig mark eller andra kommunala intressen.
4. Nämndsekreterare Camilla Sylvan får i uppdrag att besvara remissen.

Beslutet skickas till
Regeringskansliet, Klimat- och näringslivsdepartementet,
kn.remissvar@regeringskansliet.se
Ödeshögs kommun, kommunstyrelsen
Akten